

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี
The Factors Affecting Volunteer – Minded Behavior of Elderly People
in Elderly Club Nonthaburi Province

สุภาพร ทศพะรินทร์(SupapornTotsparin)* นรินาท แสนสา (NiranartSansa)**

วัลภา สบายยิ่ง (WunlapaSabaiying) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี(3) เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี (4)เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรีตามปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี จำนวน 285 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของทาร์โรว์ ยามาเน่ โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบวัดแรงจูงใจในการทำงานจิตอาสา 3) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และ 4) แบบวัดพฤติกรรมจิตอาสา โดยทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง = .824 และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พหุคูณ และค่าความแปรปรวน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับผลการวิจัย พฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่า 1) ระดับแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาล พระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก เฉพาะค่าเฉลี่ย($\bar{x}$ = 3.80 , $\bar{x}$ = 3.84 และ $\bar{x}$ = 4.06 ตามลำดับ 2) แรงจูงใจ และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมจิตอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r = .36 , r = .46) 3) ปัจจัยแรงจูงใจกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตอาสาได้ร้อยละ 22.8 และ 4) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตอาสาตามปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่าเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพก่อนเกษียณ อาชีพหลังเกษียณ สถานภาพการเงิน ลักษณะที่พักอาศัย และลักษณะที่อยู่อาศัย แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมจิตอาสาแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ แรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้สูงอายุ พฤติกรรมจิตอาสา

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the level of motivation, self-appreciation, and volunteering behavior of the elderly of the Phranangklow Hospital Elderly club in Nonthaburi province, 2) to study the relationship among the motivation, self-appreciation, and volunteer-oriented behaviors of the elderly members of the Phranangklow Hospital Elderly club, 3) to study the motivation prognosis, self-appreciation, and volunteer-oriented behavior within the Phranangklow Hospital Elderly club, and 4) to compare personal volunteer-oriented behaviors among the elderly in the Phranangklow Hospital Elderly club.

The subjects of this research consist of the 285 senior members of the Phranangklow Hospital Elderly club in Nonthaburi province, conducted through Simple random sample by Taro Yamane. The tools used in this research are 1) Personal questionnaire, 2) Volunteer Work Motivation Measurement Form, 3) Self-appreciation Measurement Form, and 4) Volunteer-oriented Behavior Measurement Form. We conduct the research by analyze the Reliability of .824 and analyze statistical data consisted of percentage, average, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficients, and multiple regression analysis, and ANOVA by set the variance significant statistical level on .05

The result of the volunteer-oriented behaviors of the elderly in the Phranangklow Hospital Elderly club in Nonthaburi province indicates that 1) the levels of motivation, self-appreciation, and volunteer-oriented behaviors among the subjects are relatively high in average ($\bar{x} = 3.80$, $\bar{x} = 3.84$, and $\bar{x} = 4.06$), 2) There is a significant medium positive relationship between the level of motivation, self-appreciation and volunteer-oriented behavior at the statistical level of 0.5 ($r = .36, r = .46$), 3) Motivation and self-appreciation factors altogether predict the volunteer-oriented behavior at 22.8 percent, and 4) gender, age, marriage status, education, pre-retirement career, post-retirement career, financial situation, and living conditions illustrates the differences in personal volunteer-oriented behaviors among different senior members of the Phranangklow Hospital Elderly club's in comparison with a significant statistical level of 0.5.

Keywords: Motivation, Self-esteem, Elderly, Volunteer-behavior

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันนี้จะสังเกตได้ว่าผู้คนมีอายุยืนมากขึ้น และผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องเรื่อยมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พยากรณ์โครงสร้างประชากรไทยกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุว่า “ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุถึง 1 ใน 4 ของประชากร และเป็นสังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์แบบภายในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2571 สัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.1 เป็นร้อยละ 23.5 หรือ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งประเทศ” จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว (วิทยา บุรณศิริ, 2555) ทั้งนี้จะเป็นผลจากการที่วิทยาการทางการแพทย์มีการพัฒนาที่ดีขึ้น ประกอบกับคนมีการศึกษามากขึ้น และเรียนรู้ที่จะรักษาสุขภาพร่างกายของตนเองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกาย การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และหลีกเลี่ยงที่จะรับประทานอาหารที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายต่างๆ

สำหรับผู้สูงอายุนั้นถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีคุณค่ามาก เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ประสบการณ์ในชีวิต ที่สามารถถ่ายทอดต่อคนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี เพื่อที่คนรุ่นหลังเมื่อได้ศึกษา หรือได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้สูงอายุทั้งหลาย ในหลายบทบาทหลายหน้าที่ ที่ท่านเหล่านั้นเคยผ่านมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ที่งาน หรือการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าบุคลากรผู้สูงอายุเหล่านั้นมักจะถูกลืมมองข้ามว่า เกษียณอายุการทำงานแล้วก็อยู่บ้านพักผ่อน เลี้ยงหลาน ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุทั้งหลายท่านก็มีจิตใจ มีความคิดที่ไม่อยากเป็นภาระสังคม ไม่อยากให้เกิดความทุกข์ใจที่เห็นเหมือนตัวเองเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ ไร้คุณค่า โดยเฉพาะหลายท่านที่เคยมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงและเป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น แพทย์ ครู อาจารย์ หรือนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จด้านอาชีพ หลายๆ ท่านเหล่านั้นมักจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ซึ่งแน่นอนที่สุดว่าหลังจากเกษียณจากหน้าที่การงานแล้ว จะไม่ยอมให้ตัวเองเป็นภาระกับสังคมอย่างเด็ดขาด “การที่จะทำให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีความสุข ย่อมหมายถึงว่าผู้สูงอายุต้องมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ อยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีและเหมาะสม กล่าวคือ เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับประโยชน์จากสังคม เสมอเหมือนสมาชิกอื่นๆ ในสังคม การที่จะทำให้ผู้สูงอายุอยู่ในสภาวะดังกล่าวได้ในสังคม จำเป็นจะต้องร่วมมือกันทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งประชาชนทั่วไป และตัวของผู้สูงอายุเองด้วย มิใช่หน้าที่ของผู้อื่นผู้ใด โดยเฉพาะ” (บรรลุ ศิริพานิช, 2553) โดยเราจะเห็นว่าปัจจุบันนี้มีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ทำงานเพื่อสังคมในหลายๆ ด้าน และหนึ่งในกิจกรรมนั้นก็คือ “จิตอาสา” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่มีค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น เพราะสิ่งที่ได้รับคือ ความสุข ความภาคภูมิใจที่ได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่นในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

ปัจจุบันนี้ในประเทศไทยมีแนวโน้มของผู้สูงอายุที่ทำงานด้านจิตอาสาเพิ่มมากขึ้นในเกือบทุกจังหวัดของประเทศก็ว่าได้ โดยตั้งเป็นชมรมผู้สูงอายุบางจังหวัดก็มีหลายชมรมที่ทำกิจกรรมหลากหลาย เช่น จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจและได้ทำการศึกษาว่า ปัจจัยใดที่เป็นแรงจูงใจทำให้ผู้สูงอายุเหล่านี้ ให้ความสำคัญกับการทำงานด้านจิตอาสากันมากขึ้น โดยประชากรที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีสมาชิกอยู่ประมาณ 1,000 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดที่เป็นแรงผลักดันหรือแรงจูงใจทำให้ผู้สูงอายุเหล่านี้สนใจที่จะทำงานเพื่อสังคมหรือจิตอาสา มากขึ้นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี
4. เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี จำนวน 995 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 285 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจในการทำงานจิตอาสา และการเห็นคุณค่าในตนเองตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมจิตอาสา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire Research) ที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนเกษียณอายุ อาชีพหลังเกษียณอายุ สถานะภาพทางการเงิน ลักษณะที่พักอาศัยและลักษณะการอยู่อาศัย โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ตอนที่ 2 แบบวัดแรงจูงใจในการทำงานจิตอาสาผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงโดยอ้างอิงเกณฑ์จากแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถามส่วนนี้จะให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนว Likert Scale

ตอนที่ 3 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของคูเปอร์สมิธ (อ้างใน บุญบากร ต้นทวรรณ, 2545) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ ลักษณะของแบบสอบถามส่วนนี้ ให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนว Likert Scale

ตอนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมจิตอาสา ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ ลักษณะของแบบสอบถามส่วนนี้ ให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือน มกราคม – มีนาคม 2557 ตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตทำการวิจัยจากชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี โดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย จากแผนกวิชาการแนะแนวและการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ในเดือน มกราคม 2557
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2557 โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม ลงรหัสข้อมูล และนำข้อมูลเพื่อไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ภายในเดือนมีนาคม 2557

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient, r) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี จำนวน 285 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 และเพศชาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 มีอายุระหว่าง 60-70 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.0 และอายุ 71 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนสถานภาพสมรส มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.6 สถานภาพโสดมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างคือ ระดับปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 57.2 น้อยที่สุดคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.8 อาชีพก่อนเกษียณอายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมาคือ ธุรกิจ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 29.5 และไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5 ส่วนอาชีพหลังจากเกษียณอายุแล้วของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบำนาญ คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาคือประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยคิดเป็นร้อยละ 24.5 ส่วนอาชีพรับจ้าง น้อยที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 4.2 สถานะภาพทางการเงินกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับเงินบำนาญ คิดเป็นร้อยละ 52.6 และมีภาระหนี้สิน เป็นอันดับรองลงมาโดยคิดเป็นร้อยละ 26.3 น้อยที่สุดคือไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 21.1 ลักษณะที่พักอาศัยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมาคือ อยู่บ้านเช่า/อื่นๆ (บ้านพักสวัสดิการ) คิดเป็นร้อยละ 19.7 สำหรับลักษณะการอยู่อาศัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรส บุตร และหลาน คิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมาคือ อยู่คนเดียวหรืออยู่กับพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 7.7 และอยู่กับคู่สมรส มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.3

2. ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรีมีค่าเฉลี่ยระดับแรงงูใจในการทำงานจิตอาสาโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.80$) แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านแรงงูใจภายนอก ($\bar{x} = 4.07$) จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแรงงูใจภายใน ($\bar{x} = 3.54$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแรงงูใจในการทำงานจิตอาสาจำแนกเป็นรายด้าน

ลำดับ	แรงงูใจในการทำงานจิตอาสา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	แรงงูใจภายนอก	4.07	0.70	สูง
2	แรงงูใจภายใน	3.54	0.98	สูง
เฉลี่ยรวม		3.80	1.33	สูง

3. ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรีมีค่าเฉลี่ยระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.84$) แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านตนเองทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.06$) รองลงมา คือด้านสถานภาพทางสังคม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.90$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.61$) ดังแสดงในตารางที่ 2

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการเห็นคุณค่าในตนเองจำแนกเป็นรายด้าน

ลำดับ	การเห็นคุณค่าในตนเอง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านตนเองทั่วไป	4.06	0.69	สูง
2	ด้านครอบครัว	3.79	1.00	สูง
3	ด้านสถานภาพทางสังคม	3.90	0.86	สูง
4	ด้านความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น	3.61	1.01	สูง
เฉลี่ยรวม		3.84	0.89	สูง

4. ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรีมีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมจิตอาสา โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 4.06$) แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.16$) รองลงมา คือด้านการมุ่งมั่นพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.07$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเสียสละต่อสังคม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.97$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของพฤติกรรมจิตอาสาจำแนกเป็นรายด้าน

ลำดับ	พฤติกรรมจิตอาสา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น	4.16	0.88	สูง
2	ด้านการเสียสละต่อสังคม	3.97	1.11	สูง
3	ด้านการมุ่งมั่นพัฒนา	4.07	1.00	สูง
เฉลี่ยรวม		4.06	0.99	สูง

5. ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจกับการเห็นคุณค่าในตนเองต่างมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานจิตอาสา กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่า แรงจูงใจในการทำงานจิตอาสา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรมจิตอาสา ($r = .366$) เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรมจิตอาสา ($r = .460$) ดังแสดงในตารางที่ 4

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง แรงงูใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสา
 ของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี

(n = 285)

ตัวแปร	พฤติกรรมจิตอาสา	การแปลผล
แรงงูใจ	.366**	ปานกลาง
การเห็นคุณค่าในตนเอง	.460**	ปานกลาง

* P < .01

6. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของแรงงูใจ กับการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อทำนายพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรีพบว่า แรงงูใจ มีค่าสัมประสิทธิ์ สัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .477 และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 22.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มี ประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุมากที่สุดคือการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\beta = .372$) ดัง แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างแรงงูใจ กับการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อทำนาย พฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปร	b	SEb	β	t
แรงงูใจ	.228	.094	.155	2.433**
การเห็นคุณค่าในตนเอง	.598	.102	.372	5.850**

R = .477, R² = .228, F = 41.601**

* P < .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับแรงงูใจในการทำงานจิตอาสา การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยแรงงูใจภายนอกอยู่ในระดับสูง โดยผู้สูงอายุ ดังกล่าวมีความเห็นว่าการได้มีโอกาสแนะนำผู้อื่นทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นสิ่งที่ดีควรปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ดุษณี สุนทรปริยาศรี 2519 อ้างถึงใน บรรลุ ศิริพานิช และคณะ, 2539) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการที่จะช่วยเหลือและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างมั่นคง ซึ่งจะเป็นชุมพลังที่ดีในการทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ และถ้ามีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเป็นศูนย์อาสาสมัครผู้สูงอายุ ก็จะทำให้ผู้สูงอายุเป็นชุมพลังในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าเฉลี่ยด้านตนเองทั่วไปสูงที่สุด โดยผู้สูงอายุมีความเห็นว่าการได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม จะทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี และยังมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน ปฏิญญา แกสส์ทอนก์, 2552) ที่กล่าวไว้ว่า ความต้องการการยอมรับนับถือ หรือต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่า เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการได้ตัดสินใจว่ามีคุณค่าจากผู้อื่น เช่น ในด้านสถานภาพทางสังคม ต้องการเป็นที่ยอมรับ ได้รับความสนใจ มีผู้ให้ความสำคัญและเป็นที่ชื่นชอบ สำหรับในด้านพฤติกรรมจิตอาสา มีระดับคะแนนเฉลี่ยด้านการช่วยเหลือผู้อื่นสูงที่สุด โดยมีความพร้อมที่จะใช้เวลาว่างเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องมีใครขอร้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา มาโน (2554) ได้ศึกษาความหมายจิตอาสาและความหมายในชีวิตของผู้ที่ทำกิจกรรมจิตอาสาซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 6 คน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่ว่าจิตอาสา คือการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนและการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำกิจกรรมจิตอาสาก่อให้เกิดความสุขเมื่อได้เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลซึ่งการทำกิจกรรมจิตอาสานั้นก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขจากการให้ความเอื้อใจจากรอยยิ้มที่ได้รับซึ่งรอยยิ้มหรือความสุขใจที่ได้รับนั้นสะท้อนให้เห็นว่าสิ่งที่ทำลงไปมีคุณค่าและส่งผลให้รู้สึกว่าคุณค่าเกิดจากการเข้าใจผู้อื่นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งผู้ที่ทำงานร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ และผู้ที่อาศัยอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันตามความเป็นจริงและสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตและเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันมองเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันของคนที่อยู่ร่วมกัน จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับแรงจูงใจในการทำงานจิตอาสา การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยผู้สูงอายุมีความพร้อมที่จะทำงานด้านจิตอาสาด้วยความเต็มใจและไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่าแรงจูงใจและการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเองที่ คูเปอร์สมิธ (อ้างใน บุญบากรตันทวรรณ, 2545) กล่าวไว้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง แสดงถึงทัศนคติทั้งทางบวกหรือลบ เป็นการตัดสินใจคุณค่าแห่งตน ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าความสามารถ ความสำคัญ ประสบความสำเร็จ และมีคุณค่า ซึ่งสังเกตได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่แสดงออก จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคคลจะเกิดพฤติกรรมจิตอาสาได้นั้น ต้องมีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูงจึงจะสามารถทำงานด้านจิตอาสาได้

3. อำนาจการทำนายของแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่า แรงจูงใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .477 และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตอาสา ของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

นันทบุรีได้ร้อยละ 23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุมากที่สุดคือการเห็นคุณค่าในตนเอง (= .372) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าตนเองตามที่มาสโลว์ได้กล่าวไว้ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน ปฏิญญา แก้วทงศ์, 2552) โดยมาสโลว์ได้แบ่งความต้องการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ความต้องการมีคุณค่าในตนเอง เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับความรู้สึก รับรู้ในคุณค่าของตนเอง การยอมรับนับถือและการประเมินคุณค่า และ 2) ความต้องการการยอมรับนับถือ หรือต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่า เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการได้ตัดสินใจว่ามีคุณค่าจากผู้อื่น เช่น ในด้านสถานภาพทางสังคม ต้องการเป็นที่ยอมรับ ได้รับความสนใจ มีผู้ให้ความสำคัญและเป็นที่ชื่นชอบ จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับที่สูง โดยมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับการยอมรับจากสังคม

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมจิตอาสา ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน โดยเพศชายมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณฉวี สุนทรปริยาศรี (2519) (อ้างใน บรรลุ ศิริพานิช, 2539) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการที่จะช่วยเหลือและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างมั่นคง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคที่ดีในการทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ และถ้ามีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเป็นศูนย์อาสาสมัครผู้สูงอายุ ก็จะทำให้ผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยด้านอื่นที่ต่างกันก็จะมีพฤติกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน ตามรายละเอียดดังนี้

- ด้านอายุ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60 - 70 ปี จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป เนื่องจากสภาพร่างกายที่พร้อมมากกว่า

- ด้านสถานภาพ ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส มีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหย่าร้าง/ม่าย เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสจะมีความพร้อม มีสภาพจิตใจที่ต้องการช่วยเหลือสังคม และมักจะมาทำกิจกรรมจิตอาสาพร้อมคู่สมรส แต่ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหย่าร้าง/ม่าย มักจะไม่มี ความมั่นใจในตนเอง และความมั่นคงทางจิตใจ จึงไม่อยากจะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

- ด้านการศึกษา ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี เพราะมีความพร้อมมากกว่าในหลายๆ ด้าน เช่น การเงิน เวลา เนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการบำนาญที่มีรายได้จากเงินบำนาญ

- ด้านอาชีพก่อนเกษียณ ผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับราชการ จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง และไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับราชการและทำธุรกิจส่วนตัว จึงไม่มีปัญหาในเรื่องของเวลา การเงิน หรือถ้ามีก็จะน้อยมากเมื่อเทียบกับผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

- ด้านอาชีพหลังเกษียณ ผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง และไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง และไม่ได้ประกอบอาชีพ เนื่องจากมีความพร้อมทั้งในด้านเวลา และการเงิน
- ด้านสถานภาพทางการเงิน ผู้สูงอายุที่รับเงินบำนาญ จะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีภาระหนี้สิน และผู้สูงอายุที่มีภาระหนี้สินมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีหนี้สิน เนื่องจากผู้สูงอายุที่ไม่มีภาระหนี้สินส่วนใหญ่จะมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้ว และจะใช้เวลาหลังจากเกษียณอายุไปกับการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เพราะสุขภาพร่างกายยังแข็งแรงอยู่ แต่เมื่อไหร่ที่มีเวลาจะมาช่วยงานจิตอาสา
- ด้านลักษณะที่พักอาศัย ผู้สูงอายุที่มีบ้านเป็นของตนเองจะมีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่บ้านเช่า
- ด้านลักษณะการอยู่อาศัย ผู้สูงอายุที่อยู่กับคู่สมรส/บุตร/หลาน มีพฤติกรรมจิตอาสาสูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวเนื่องจากมีสภาพแวดล้อมด้านการอยู่อาศัยที่ดีกว่า เพราะส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เพราะมีครอบครัวสนับสนุน และผู้สูงอายุเหล่านี้จะมีความสุขเมื่อได้อยู่กับครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงานจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี พบว่า การได้มีโอกาสแนะนำผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ เนื่องจากยังมีความหวังสังคมและพร้อมให้การช่วยเหลือสังคม การที่สังคมให้โอกาสให้ได้ทำงาน และมีสิ่งตอบแทนคือ ความสุขโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ
2. จากผลการวิเคราะห์การเห็นคุณค่าในตัวเองพบว่า การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี และยังมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าคำแนะนำของผู้สูงอายุย่อมมีประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังเสมอ
3. ผลการวิเคราะห์ในด้านพฤติกรรมจิตอาสา พบว่าผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัด นนทบุรี มักจะใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ยินดีทำงานโดยไม่ต้องมีผู้ใดขอร้อง มีความสุขเมื่อได้ทำงานด้านจิตอาสา นอกจากนี้ยังมีความประสงค์ที่จะเสนอความคิดสร้างสรรค์ และมีประโยชน์ต่อสังคม

กล่าวโดยสรุป หากมีหน่วยงานใดได้ให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุได้ทำงานด้านจิตอาสา ในหน่วยงาน นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน เนื่องจากผู้สูงอายุหลายท่านมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือ สูงกว่า และบางท่านมีความรู้เฉพาะทาง เช่น ในด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์ เป็นต้น ยังเกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สุขภาพกายสุขใจที่ได้ทำงานด้านจิตอาสา ตอบแทนสังคมในวัยหลังเกษียณด้วย เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีความประสงค์ทำงานด้านจิตอาสา มีความพร้อมที่จะเสียสละเวลาและความรู้ความสามารถเพื่อทำงาน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้สนใจศึกษาเพิ่มเติมควรใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง หรือคำถามลักษณะปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างแพร่หลาย เพื่อการได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น
2. ควรทำการศึกษาหรือวิจัยกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อยู่ในชมรมผู้สูงอายุ กับ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้สูงอายุทั้งสองกลุ่มนี้
3. ควรทำการศึกษาในชมรมผู้สูงอายุอื่นๆ เช่น ผู้สูงอายุที่อยู่ในเมือง กับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่จังหวัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม
4. ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานด้านจิตอาสาในหน่วยงานที่ต่างกันว่าจะมีแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมจิตอาสาต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. (2539). *ชมรมผู้สูงอายุ: การศึกษารูปแบบและการดำเนินงานที่เหมาะสม*. วารสารกระทรวงสาธารณสุข.
- บุษบากร ดันทาวรรณ. (2545). *การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในโรงเรียนเขตลาดกระบัง จังหวัดลพบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ปริญญญา แก้วทนต์. (2552). *การศึกษากการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2553). *คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์ กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน*
- วิทยา บุรณศิริ. (2555). *นโยบายดูแลผู้สูงอายุปี 2555*. วารสารกระทรวงสาธารณสุข.